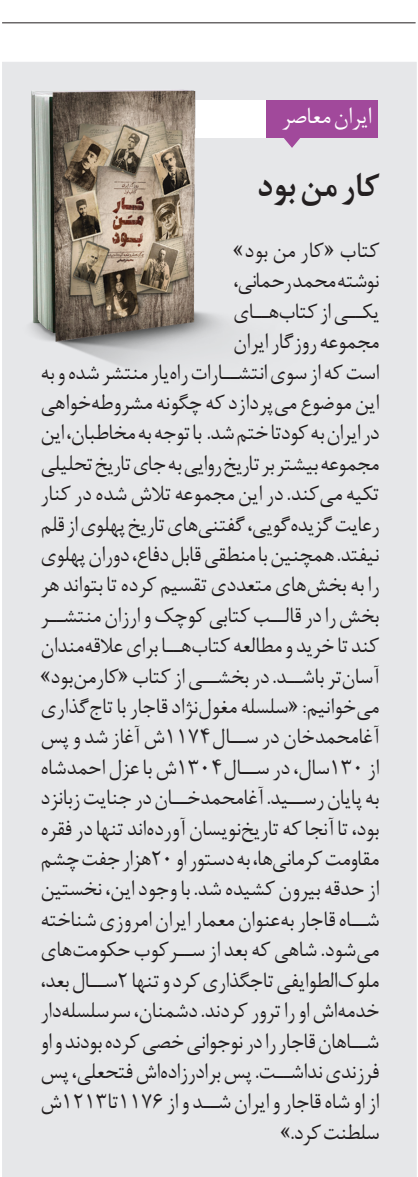

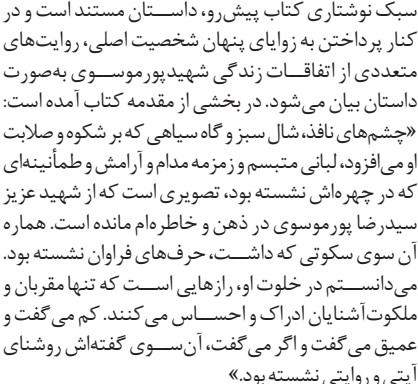
سیاست، تفکر، تاریخ

کتاب «سیاست، تفکر، تاریخ» اثر دکتر رضا داوری اردکانی به بررسی تأثیر ۳۲عصر سیاست، تفکر و تاریخ بر سیم می‌پردازد. این کتاب که از سوی انتشارات سخن منتشر شده، مجموعه مقالات دکتر رضا داوری اردکانی است که به سیاست، توسعه، تاریخ و تجدد پرداخته‌است. اردکانی می‌نویسد: این مقالات برای پاسخ دادن به این پرسشند که در مسیر تاریخ ما از کجا آمده‌ایم و به کجا رسیده‌ایم و چه امکاناتی داریم و به کجا می‌خواهیم برویم. این کتاب برای کسانی که خواننده تخصصی سیاست و تاریخ هستند مناسب است؛ همچنین یکی از منابع جامع و کامل برای کسانی است که می‌خواهند تخصصی در مورد سیاست و تأثیرات آن مطالعه کنند. در بخشی از این کتاب می‌خوانیم: «وقتی آمریکا می‌خواست به افغانستان حمله کند، چون تند بر آمده از حادثه ۱۱ سپتامبر و بدنامی حکومت طالبان مجال تأمل را تنگ کرده بود، به قسمی که اقدام آمریکا تقریباً در هیچ جا با هیچ مخالفتی مواجه نشد و آمریکا افغانستان را به آسانی تصرف کرد و البته کشورهایی که طالبان را بدترین حکومت ممکن در افغانستان می‌دانستند در روی کار آوردن حکومت کزازی کمک کردند، اما چیزی نگذشت که آمریکا حکومت کزازی را با مشکلات بسیاری رها کرد. عراق صدام حسین مثل افغانستان طالبان حکومتی بد کردار داشت، اما قرار گاه بن لادن و القاعده نبود و تاکنون هم کسی نگفته است که صدام حسین در حادثه ۱۱ سپتامبر دست داشته‌است. گزارش‌های رایج به سلاح کشتار جمعی عراق را هم بانیان جنگ جعل کردند.»

کار من بود

کتاب «کار من بود» نوشته محمدرحمانی، یکی از کتاب‌های مجموعه روزگار ایران است که از سوی انتشارات راه‌یار منتشر شده و به این موضوع می‌پردازد که چگونه مشروطه‌خواهی در ایران به کودتا ختم شد. با توجه به مخاطبان این مجموعه بیشتر بر تاریخ‌روایی به جای تاریخ تحلیلی تکیه می‌کند. در این مجموعه تلاش شده در کنار رعایت گزیده‌گویی، گفتنی‌های تاریخ‌پهلوی از قلم نیفتد. همچنین با منطقی قابل دفاع، دوران پهلوی را به بخش‌های متعددی تقسیم کرده تا بتواند هر بخش را در قالب کتابی کوچک و ارزان منتشر کند تا خرید و مطالعه کتاب‌ها برای علاقه‌مندان آسان‌تر باشد. در بخشی از کتاب «کارمن بود» می‌خوانیم: «سلسله معول نژاد قاجار با تاج‌گذاری آغامحمدخان در سال ۱۲۷۴ش آغاز شد و پس از ۱۳۰سال، در سال ۱۳۰۴ش با عزل احمدشاه به پایان رسید. آغامحمدخان در جنایت زبازند بود، تا آنجا که تاریخ‌نویسان آورده‌اند تنها در قفره مقاومت کرمانی‌ها، به دستور او ۲هزار جفت چشم از حدقه بیرون کشیده شد. با وجود این نخستین شاه قاجار به‌عنوان معمار ایران امروزی شناخته می‌شود. شاهی که بعد از سرکوب حکومت‌های ملوک‌طوایفی تاجگذاری کرد و تنها ۲سال بعد، خدمه‌اش او را ترور کردند. دشمنان، سرسلسله‌دار شاهان قاجار را در نوجوانی خصی کرده بودند و او فرزندی نداشت. پس برادرزاده‌اش فتحعلی، پس از او شاه قاجار و ایران شد و از ۱۱۶۶ تا ۱۲۱۳ش سلطنت کرد.»

زال

کتاب «زال» روایت مستند زندگی شهیدسیدرضا پور موسوی، دیدهبان لشکر ۷ولوی عصر (عج) است که از سوی انتشارات سروش چاپ و منتشر شده‌است. در این کتاب بیان می‌شود که شهید سیدرضا پورموسوی در بیستم بهمن ۱۳۴۵ شمسی در شهر دزفول به دنیا آمد. کودکی‌اش در جلسات قرآن و نوجوانی‌اش در آموزش‌ها و اردوهای بسیج نوجوانان گذشت. با شروع جنگ تحمیلی به جبهه می‌رود. ابتدا به‌عنوان امدادگر و بعد از آن تا زمان شهادت در عملیات والفجر ۱۰ در ارتفاع ریشکن به تاریخ سوم فروردین ۱۳۶۷، دیدهبان لشکر ۷ولوی عصر (عج) بود. مطالب کتاب «زال» از کودکی پورموسوی آغاز شده و با شهادت او خاتمه پیدا می‌کند.

سبک نوشتاری کتاب پیش‌رود، داستان مستند است و در کنار پرداختن به زوایای پنهان شخصیت اصلی، روایت‌های متعددی از اتفاقات زندگی شهید پورموسوی به‌صورت داستان بیان می‌شود. در بخشی از مقدمه کتاب آمده‌است: «چشم‌های نافذ، شال سبز و گاه سیاهی که بر شکوه و صلابت او می‌افزود، لبانی متمم و زمزمه مدام و آرامش و طمأنینهای

که در چهره‌اش نشسته بود، تصویری است که از گذشته عزیز سیدرضا پورموسوی در ذهن و خاطر‌هام مانده است. هماره آن سوی سکوتی که داشت، حرف‌های فراوان نشسته بود. می‌دانستم در خلوت او، زاری‌هایی است که تنها مقربان و ملکوت‌آشنایان ادراک و احساس می‌کنند. کم می‌گفت و عمیق می‌گفت و اگر می‌گفت، آن سوی گفته‌اش روشنای آبتی و روایتی نشسته بود.»

کتاب زال در ۱ فصل نگارش یافته و ۲فصل دیگر، دست‌نوشته‌ها و وصیت‌نامه شهید را هم شامل می‌شود که در ۵۸۴صفحه و قطع رقعی منتشر شده‌است.

کتاب‌واندیشته

تاریخ شفاهی، مورد پسند مخاطب عمومی

گفت‌وگو با هادی لطفی، نویسنده و محقق تاریخ شفاهی که به‌تازگی کتاب «خون می‌گذشت» را تالیف کرده‌است

حاج‌محمدآقا رسول‌زاده قرار داشت. در آن زمان با توجه به اینکه تازه به دفتر مطالعات آمده بودم و جزو نیروهای تازه‌کار این دفتر بودم فکر نمی‌کردم تحقیق درباره حاج‌محمد آقا رسول‌زاده به من واگذار شود، اما زمان گذشت و در نهایت قرار شد این پروژه را من شروع کنم و به این شکل، سال ۱۳۹۷ اقدامات اولیه برای تحقیق و نوشتن کتابی درباره حاج‌محمدآقا رسول‌زاده را رسماً آغاز کردم. **کار تحقیقی و نوشتن درباره حاج‌محمد آقا رسول‌زاده را چگونه شروع کردید و روش شما در این پروژه به چه شکل بود؟**

در ابتدا لیست نسبتاً بلندبالایی از افرادی که باید سراغ‌شان می‌رفتم تهیه شدت تا درباره حاج‌محمدآقا رسول‌زاده صحبت کنند. یادم می‌آید چهار سال ۱۳۹۷ بود که فهرست اولیه از افراد مدنظر آماده شد. مشکلی که در همان ابتدا خود را نشان داد، فراوانی بیش از حد افرادی بود که از حاج‌محمدآقا رسول‌زاده خاطره داشتند. نکته مثبت آنجاست که باید این بود که اغلب این افراد در لابه‌لای صحبت‌های خود به فرد دیگری هم اشاره می‌کردند که او هم خاطره‌ای از حاج‌محمدآقا داشت؛ یعنی هر چه جلوتر می‌رفتم تعداد افرادی که باید با آنها صحبت می‌کردم بیشتر می‌شد.

برای اینکه نظم و محدودهای خاطره‌ها دست‌نخورده بماند، من تعداد مشخصی از افرادی را که حرف‌های مهم و مستندی درباره **«سرگذشت‌نامه داستانی» دارد، اما در بخش‌های مختلف اثر، اسناد متعدد مرتبط با موضوع کتاب هم ارائه شده‌است. در این باره هم توضیح دهید.**

موقع نگارش این کتاب من به مخاطبانی از نسل جوان هم فکر می‌کردم که اغلب علاقه‌مند

روایت و داستان هستند. کتاب‌های «سند محور» بیشتر برای مخاطبانی از جنس محققان و پژوهشگران مناسب است. با این حال، کتاب من در بخش «تاریخ شفاهی» قرار می‌گیرد و آوردن اسنادی که روایت‌ها را تأیید کند تا حدود زیادی با لازم بود. من در طول تحقیقاتم با

نگاهی به آمار کتابخوانی اروپایی‌ها براساس گزارشی از یورونیوز

فرانسوی‌ها آبروی «سارتر» و «کامو» را بردند

براساس آخرین نظرسنجی اتحادیه اروپا، کشور

استونی، کتابخوان‌ترین مردم اروپا و فرانسه کمترین میزان مطالعه روزانه را دارند؛ چراکه فرانسوی‌ها مطالعه را یک کار اصلی نمی‌دانند. به گزارش یورونیوز، سالگرد مرگ ویلیام شکسپیر، میگل سروانتس و اینکا گارسیلاسودو لا وگا، از سوی یونسکو روز «جهانی کتاب» نامگذاری شده‌است. با این حال، بریتانیا و ایرلند روز جهانی کتاب خود را نخستین جشنبشیه ماه مارس بر گزار می‌کنند. در ادامه مروری داریم بر گزارش‌ش یورونیوز از سرانه مطالعه و تفاوت کتابخوان‌ها در کشورها اروپایی.

کتابخوانی

براساس آخرین نظرسنجی اتحادیه اروپا، کشور استونی، کتابخوان‌ترین مردم اروپا و فرانسه کمترین میزان مطالعه روزانه را دارند؛ چراکه فرانسوی‌ها مطالعه را یک کار اصلی نمی‌دانند. به گزارش یورونیوز، سالگرد مرگ ویلیام شکسپیر، میگل سروانتس و اینکا گارسیلاسودو لا وگا، از سوی یونسکو روز «جهانی کتاب» نامگذاری شده‌است. با این حال، بریتانیا و ایرلند روز جهانی کتاب خود را نخستین جشنبشیه ماه مارس بر گزار می‌کنند. در ادامه مروری داریم بر گزارش‌ش یورونیوز از سرانه مطالعه و تفاوت کتابخوان‌ها در کشورها اروپایی.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

۱۱درصد برای خرید کتاب اتحادیه اروپا گزارش‌هایی درباره میزان هزینه‌کرد اروپایی‌ها برای کتاب و ادبیات ارائه کرده‌است. از سال ۲۰۲۱ یک‌شهرنود طبقه متوسط در اتحادیه اروپا، حدود ۱۱درصد درآمد خود را صرف روزنامه، کتاب یا لوازم‌التحریر کرده‌است. این رقم درواقع از یک‌درصد در سال ۲۰۱۹ یعنی زمانی که بریتانیا از اتحادیه اروپا خارج شد، به ۱۱درصد رسیده‌است. براساس اعلام اتحادیه اروپا، پیش از خروج بریتانیا از این اتحادیه، بریتانیایی‌ها ۰٫۹درصد کل درآمد خود را صرف خرید کتاب می‌کردند.

تاریخ شفاهی، مورد پسند مخاطب عمومی

گفت‌وگو با هادی لطفی، نویسنده و محقق تاریخ شفاهی که به‌تازگی کتاب «خون می‌گذشت» را تالیف کرده‌است

اسلامی با رویکرد تاریخ شفاهی محسوب می‌شود که در قالب ادبی «سرگذشت داستانی» نگارش یافته‌است. پیش از این کتاب «پایان مجسمه» یادداشت‌های روزانه موسی کبخی‌از روزهای انقلاب اسلامی مردم کاشان) به کوشش هادی لطفی تهیه و منتشر شده که نخستین جلد از مجموعه تاریخ‌نگاران انقلاب اسلامی در دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی است و جریانات و حالات مردم کاشان را در روزهای انقلاب روایت می‌کند. درباره کتاب جدید هادی لطفی با این محقق و نویسنده گفت‌وگو کرده‌ایم.

حاج‌محمدآقا داشتند تعیین و به این شکل، با حدود ۱۰۰نفر مصاحبه کردم. **موضوع صحبت‌های این تعداد افراد، حدود ۱۰۰نفر، تفکیک‌شده بود؟ یعنی هر کدام درباره یک بخش یا یک ویژگی حاج‌محمد آقا رسول‌زاده صحبت می‌کردند یا مواردی هم بود که اغلب آنها درباره یک بخش یا ویژگی شخصیتی حاج‌محمد آقا صحبت کنند؟**

من سؤال‌های مصاحبه‌ها را طوری تنظیم کرده بودم که هر کدام از افراد مصاحبه‌شونده به مطالبی در حوزه مشاهدات خود پاسخ دهند، اما اغلب مصاحبه‌شونده‌ها به یک خاطره و موضوع مشترک درباره حاج‌محمدآقا رسول‌زاده اشاره می‌کردند و آن هم، ماجرای قتل «سلیمان برجیس» بهایی در کاشان بود. در آن واقعه حاج‌محمدآقا رسول‌زاده به همراه ۷نفر دیگر نقش داشتند که ماجرای آن طولانی است و در جریان داد‌گاه ویژه این قتل، اغلب علمای دینی از حاج‌محمدآقا رسول‌زاده و آن ۷نفر دیگر حمایت می‌کنند و آنها سرانجام از زندان آزاد می‌شوند. بیشتر مصاحبه‌شونده‌ها به این موضوع اشاره می‌کردند. من هم حرف‌هایشان را می‌شنیدم و سؤال موردنظر خودم را دوباره مطرح و پاسخ آن را دریافت می‌کردم.

کتاب **شما، شیوه نگارشی «سرگذشت‌نامه داستانی» دارد، اما در بخش‌های مختلف اثر، اسناد متعدد مرتبط با موضوع کتاب هم ارائه شده‌است. در این باره هم توضیح دهید.**

موقع نگارش این کتاب من به مخاطبانی از نسل جوان هم فکر می‌کردم که اغلب علاقه‌مند روایت و داستان هستند. کتاب‌های «سند محور» بیشتر برای مخاطبانی از جنس محققان و پژوهشگران مناسب است. با این حال، کتاب من در بخش «تاریخ شفاهی» قرار می‌گیرد و آوردن اسنادی که روایت‌ها را تأیید کند تا حدود زیادی با لازم بود. من در طول تحقیقاتم با

نگاهی به آمار کتابخوانی اروپایی‌ها براساس گزارشی از یورونیوز

فرانسوی‌ها آبروی «سارتر» و «کامو» را بردند

براساس آخرین نظرسنجی اتحادیه اروپا، کشور

استونی، کتابخوان‌ترین مردم اروپا و فرانسه کمترین میزان مطالعه روزانه را دارند؛ چراکه فرانسوی‌ها مطالعه را یک کار اصلی نمی‌دانند. به گزارش یورونیوز، سالگرد مرگ ویلیام شکسپیر، میگل سروانتس و اینکا گارسیلاسودو لا وگا، از سوی یونسکو روز «جهانی کتاب» نامگذاری شده‌است. با این حال، بریتانیا و ایرلند روز جهانی کتاب خود را نخستین جشنبشیه ماه مارس بر گزار می‌کنند. در ادامه مروری داریم بر گزارش‌ش یورونیوز از سرانه مطالعه و تفاوت کتابخوان‌ها در کشورها اروپایی.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

چشم‌انداز روز «جهانی کتاب» تشویق‌کودکان با هر پیشینه‌ای برای لذت بردن از مطالعه است. بخشی از این تلاش شامل مجموعه‌ای از کتاب‌های منتشر شده در طول سال است که با هزینه‌های بسیار کم در دسترس هستند. در سال ۲۰۲۰ بیش از یک‌میلیون کتاب یک پوندی در سراسر بریتانیا در هفته مربوط به روز جهانی کتاب خریداری شد. گردش چنین حجم بالایی از کتاب‌های مقرون‌به‌صرفه بسیار مهم است. خواندن برای لذت بردن، در بریتانیا و ایرلند در پایین‌ترین سطح است. سال ۲۰۰۵ قرار گرفته‌است. کمتر از نیمی (۴۷٫۸درصد) از کودکان تا ۱۸ساله می‌گویند که از خواندن لذت می‌برند. جای نگرانی است که این ممکن است از تباطؤ زیادی با میزان دسترسی به ادبیات داشته‌باشد. از هر ۷ کودک، یک کودک گفت که کتاب یک پوندی به‌عنوان نمادی از روز جهانی، خرید نخستین کتاب آنها بوده‌است. نابرابری‌های اجتماعی که بهره‌کودکان از کتاب را کاهش می‌دهد، از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته‌است. با توجه به اینکه بسیاری از کودکان دوره‌های طولانی‌تر دور از مؤسسات آموزشی می‌گذرانند، بسیاری از آنها دسترسی به کتاب‌های جدید را از دست داده‌اند. وضعیت در سراسر اروپا هم خیلی بهتر از بریتانیا نیست.

همیشه‌ی

رسول‌زاده اشاره داشتند، مواجه شدم و همچنین

یک‌هزار سند دیدم که به موضوع کتاب اشاره داشتند؛ به‌عنوان مثال، اسنادی با موضوع فدائیان اسلام در کاشان در تاریخ ثبت شده که به‌طور غیرمستقیم با شخصیت محوری کتاب مرتبط است یا اسندهای زیادی موجود است که در آنها به‌طور مستقیم از حاج‌محمدآقا رسول‌زاده اسم برده شده‌است. باید تعدادی از این اسناد را در کتاب می‌آوردم تا جنبه اسنادی اثر قوی‌تر می‌شد.

۲۰۰۰است که به‌طور مستقیم به حاج‌محمدآقا رسول‌زاده اشاره داشتند، مواجه شدم و همچنین یک‌هزار سند دیدم که به موضوع کتاب اشاره داشتند؛ به‌عنوان مثال، اسنادی با موضوع فدائیان اسلام در کاشان در تاریخ ثبت شده که به‌طور غیرمستقیم با شخصیت محوری کتاب مرتبط است یا اسندهای زیادی موجود است که در آنها به‌طور مستقیم از حاج‌محمدآقا رسول‌زاده اسم برده شده‌است. باید تعدادی از این اسناد را در کتاب می‌آوردم تا جنبه اسنادی اثر قوی‌تر می‌شد.

۲۰۰۰است که به‌طور مستقیم به حاج‌محمدآقا رسول‌زاده اشاره داشتند، مواجه شدم و همچنین یک‌هزار سند دیدم که به موضوع کتاب اشاره داشتند؛ به‌عنوان مثال، اسنادی با موضوع فدائیان اسلام در کاشان را راه‌اندازی کرد.

در تهیه این کتاب با شما همکاری داشتند و اطلاعات و اسناد لازم را در اختیار شما قرار دادند؟

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

در تهیه این کتاب با شما همکاری داشتند و اطلاعات و اسناد لازم را در اختیار شما قرار دادند؟

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

در تهیه این کتاب با شما همکاری داشتند و اطلاعات و اسناد لازم را در اختیار شما قرار دادند؟

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

در تهیه این کتاب با شما همکاری داشتند و اطلاعات و اسناد لازم را در اختیار شما قرار دادند؟

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

بله، اعضای خانواده حاج‌محمدآقا همکاری خوبی با من در طول تحقیقاتم داشتند. با همه فرزندان آشنایی با شهید نواب صفوی، شاخه‌فدائیان اسلام کاشان را راه‌اندازی کرد.

کتابخانه

آراسته گنجی‌پور؛ خبرنگار

زندگی و سلوک رفتاری جهادگر شهید

در سال‌های حماسه‌آفرین دوران دفاع‌مقدس، علاوه بر رزمندگانی که سلاح رزم به‌دست گرفته و در مقابل دشمن ایستادگی می‌کردند، حماسه‌آفرینان دیگری هم بودند که جهادی از نوع سازندگان رزم‌رزم بر عهده داشتند، جهادگران پرتلاش و از

جان‌گذشتگانی که بدون حضور و کار مؤثر آنها در امور پشتیبانی جنگ، عملیات‌های بزرگ‌رزمندگان در مناطق مختلف جنگی به‌اهداف از پیش تعیین‌شده نمی‌رسید و چه بسا مشکلاتی هم در استقرار و جانمایی یگان‌های رزمی در مناطق عملیاتی پیش می‌آمد. اما در طول ۸سال دفاع‌مقدس، جهادگران عرصه سازندگی همواره در کنار یگان‌های رزمی نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت‌های رزمندگان در عملیات‌های مختلف و تثبیت و استقرار نیروها در مناطق عملیاتی داشتند.

روایتگری این ایثار و فداکاری‌ها، بخشی از تاریخ شفاهی دوران دفاع‌مقدس محسوب می‌شود که در این بخش، واحد «تاریخ شفاهی» دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب‌اسلامی سلسله آثار مکتوب را منتشر می‌کند. یکی از این آثار، کتاب «قاصدق» روایتی از زندگی جهادگر شهید «سیدمحمدصادق دشتی» از مبارزان انقلابی و رزمندگان دفاع‌مقدس فیروزآباد استان فارس با تحقیق و تدوین محمدرضا حسینی است که از سوی انتشارات راه‌یار چاپ و منتشر شده‌است. این کتاب، مجموعه خاطرات اطرافیان، خانواده و همسنن‌گران شهید سیدمحمدصادق دشتی است که زندگی و سلوک رفتاری او را روایت می‌کند.

مخاطب در این کتاب با مراحل مختلف زندگی شهید دشتی از دوران کودکی تا بزرگسالی و حضور مؤثر در جبهه‌های جنگ آشنا می‌شود، شهید دشتی از دوران کودکی، با وجود سن کم به گروه مخالفین رژیم شاهنشاهی پیوست و فعالیت‌های سیاسی مذهبی خود را از دوران کودکی شروع کرد و چند روزی هم در بازداشت ساواک بود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، برای محرومیت‌زدایی از سیستان و بلوچستان راهی این استان شد و در کنار فعالیت در کمیته کشاورزی به کارهای فرهنگی و تدریس در مدرسه راهنمایی پرداخت. شهید سیدمحمدصادق دشتی در اسفند سال ۱۳۶۰ از قالب گروه جهاد سازندگی شیراز به آبادان رفت تا منظور که در وصیت‌نامه‌اش گفته «در دریای بیکران ایثار، گمنام جنگد و گمنام بمیرم».

با وجود حضور کوتاهش در واحد مهندسی‌رزمی جهاد به‌دلیل لیاقت و توانایی‌هایش، فرمانده مقر پشتیبانی جهاد سازندگی شد. احداث خاک‌ریز، سنگر، سکوی توپ و تانک، انواع بل‌های شناور، جاده‌های مینایی، دک‌های دیدهبانی و سایر خدمات مهندسی در کنار جمع‌آوری کمک‌های مردمی از روستاها و شهرها و ارسال آنها به جبهه برای استفاده رزمنده‌ها از جمله فعالیت‌های شهید دشتی در مدت حضورش در جبهه‌های جنگ بوده‌است. فرمانده‌ای که مانند بسیجی معمولی لباس می‌پوشید، رفتار می‌کرد، بیل، کلنگ و فرغون دست می‌گرفت و نگهبانی می‌داد. تا اینکه در ۲۳ مهر سال ۱۳۶۴ پس از ساختن سکوی تاکت زیر دیدو تیر مستقیم دشمن، بر اثر اصابت ترکش به شعله رسید. در کتاب «قا صادق»، هر مقطع از زندگی شهید دشتی، از تولد تا شهادت شهید دشتی توسط یک یا چند رایو روایت شده‌است؛ از پدر، مادر و برادران شهید گرفته تا هم‌زمانش در جبهه‌های جنگ تحمیلی. درواقع، یک‌سوم اول کتاب، روایت اتفاقات دوران کودکی شهید از جمله شرایط زندگی و جابه‌جایی‌های مکرر، به‌واسطه شغل پدر، زلزله مهیب قبرقاز، کربلین، حضور در مبارزات منتهی به پیروزی انقلاب و بازداشت چند روز‌هاش توسط ساواک است.

دیگر بخش‌های کتاب هم به نحوه آشنایی و ورود او به جهاد سازندگی از طریق جهاد به جنگ، می‌پردازد. درخصوص شیوه نگارش کتاب «قا صاق» می‌توان گفت این اثر به شیوه تاریخ شفاهی نگارش یافته و رویکرد محقق و تدوین‌گر کتاب، کاملاً مطابق با معیارهای آثار مستند درباره زندگینامه شخصیت‌های مؤثر در تاریخ انقلاب اسلامی و دوران دفاع‌مقدس است. همچنین لحن و بیان نویسنده به‌گونه‌ای است که نثر روایی کتاب را عاری از هر نوع پیچیدگی‌های روایی کرده و ادبیات به‌کار رفته در توصیف شخصیت و وقایع تا حد ممکن ساده و صمیمی است.

این نکته از آن جهت اهمیت دارد که در نظر بیاوریم نوشتن درباره سبک زندگی شخصیت‌های مؤثر در تاریخ انقلاب اسلامی و همچنین وقایع زندگی هر یک از شهیدان و حتی رزمندگان بیانگر بخشی از تاریخ ۸سال دفاع‌مقدس است که تاریخ شفاهی و زیربنای فرهنگی انقلاب اسلامی را مطرح می‌کند. شهید دشتی در دوران دفاع‌مقدس مسئول پشتیبانی جنگ جهاد تحمیلی در منطقه آبادان بود. تلاش برای فراهم کردن مقدمات عملیات والفجر ۸بر عهده محمدصادق و مجموعه تحت نظر او بوده‌است؛ تلاشی که ثمره‌اش پیروزی بزرگ رزمندگان ایرانی در عملیات بزرگ والفجر ۸شد و البته شهادت‌نامه سیدمحمدصادق دشتی در این عملیات امضا او به شهادت رسید.

در بخشی از کتاب «قا صادق» می‌خوانیم: «انتظار داشتم بگویند که پول موتور را از جیبش به ستاد داده، ولی چیزی نرفت. شکر می‌کردم که من هم مثل بقیه از ماجرای برگرداندن پول موتور به ستاد خبر ندارم. «صوری» داستان را بر ایام تعریف کرده بود و گفته بود به هیچ کس نگو، چون اگر صادق بفهمد به‌چه‌هاگفت‌ام تا دستم ناراحت می‌شود. شهرپور که تپ‌تاب عملیات رمضان خوابیده بود، بعد از گذشت ۷ماه از حضورش در جبهه، به زور راضی کردیم که برای نخستین‌بار به مرخصی برود. وقتی با صبوری برای گرفتن برگ مرخصی به ستادمان در آبادان رفته بودند، آقای جزایری ۱۰هزار تومان پول به او می‌دهد و او هم کل آن مبلغ را بابت پول موتور درزیده شده، به آقای جزایری برمی‌گرداند و با جیب خالی به مرخصی می‌رود. صبوری می‌گفت: «حتی پول کرایه ماشینش تا فیروزآباد را هم نداشت.» در بخش پایانی کتاب، تصاویری از دوران کودکی تا سال‌های دفاع‌مقدس از شهید دشتی ضمیمه کتاب شده‌است.